

CLINICAL RADIATION ONCOLOGY GUNDERSON, L. L., TEPPER, J. E. (EDS.)

Churchill Livingstone, New York – Edinburgh 2000. 1296 str. 8000 obr. (včetně barev.), 470 tab., ISBN 044307609X, cena 169,- GBP

Toto rozsáhlé dílo vzniklo pod vedením editorů – profesorů na univerzitách v Rochesteru (Minnesota) a Chapel Hill (North Carolina) - za spolupráce 142 odborníků převážně z USA a dále z Kanady, Francie, Dánska a dalších zemí. 63 kapitol je rozděleno do tří sekcí, z nichž první a třetí sekce jsou dále členěny do částí. Názvy sekcí v první části (v závorce jsou temata kapitol): radiobiologie (biologické základy radiační onkologie, molekulární a buněčná biologie), fyzika, jiné disciplíny onkologie (chirurgie, chemoterapie, interakce chirurgie a chemoterapie), různé (modifikátory dávky v radioterapii, statistika a klinické trialy). Kapitoly v druhé sekci (brachyterapie, intraoperativní ozařování, stereotaktické ozařování – lineární urychlovač a gama nůž, terapie nabitými částicemi, trojrozměrná konformální terapie, hypertermie, radioimunoterapie, paliace metastáz). Části třetí sekce (v závorce jsou temata některých kapitol): nádory CNS (gliomy, nádory míchy aj.), nádory hlavy a krku (nádory ústní dutiny, orofaryngeální, nasofaryngeální a laryngeální nádory aj.), nádory hrudníku, gastrointestinální nádory (žaludku, pankreatu, tlustého střeva aj.), genitourinární nádory (prostata, močového měchýře aj.), nádory prsu, sarkomy, nádory v dětském věku (CNS, sarkomy, Wilmsův tumor, retinoblastom aj., leukémie a lymfomy, řídce se vyskytující nádory), lymfomy a hematologické malignity (Hodgkinova nemoc, transplantace kostní dřeně při hematologických malignitách aj.).

Mimořádně velký objem knihy (formát 220 x 283 mm) dovolil autorům i značný rozsah kapitol, např. pojednání o biologických základech radiační onkologie je na 40 stranách, pojednání o brachyterapii na 20 stranách aj. Bylo proto možné zajít i do značných podrobností, což uspokojí i náročné čtenáře. Osm kapitol v první sekci o vědeckých základech radiační onkologie zahrnuje všechny aspekty, jež se uplatňují v multidisciplinární péči o onkologické pacienty. Kapitoly v druhé sekci, jež jsou spíše klinicky orientované, poskytují přehled o klinickém přínosu jednotlivých ozařovacích technik. Přehledné členění kapitol do nevelkých odstavců včetně úvodu a souhrnu dovoluje čtenáři rychle nalézt požadované informace.

Kapitoly ve třetí nejrozsáhlejší sekci (zastávající 70 % knihy) o tumorech v jednotlivých systémech a orgánech sestávají z následujících odstavců: etiologie a epidemiologie, prevence a časná detekce, patologie, anatomie a cesty šíření, biologické charakteristiky a molekulární biologie, klinická manifestace, hodnocení pacientů, staging, primární terapie, léčebné algoritmy, ozařovací techniky, komplikace léčby, závěr. Značná pozornost je věnována výsledkům terapie, což dovoluje výběr nejvhodnější léčebné metody pro dané onemocnění. Přehlednost textu a orientaci v něm zvyšuje stručné shrnutí obsahu každé kapitoly členěné do stručných položek. Rozsáhlá citovaná literatura za každou kapitolou o více než 100 položkách není výjimkou. Množství kvalitně reprodukováných snímků spolu s pěknou grafickou úpravou zvyšují atraktivitu této mimořádné publikace. Kniha se vyznačuje velmi pečlivou redakční úpravou příspěvků úctyhodného množství odborníků. Jak je uvedeno v předmluvě, oba uvedení editorů spolu s dalšími osmi přidruženými editory dbali nejen na odbornou úroveň prací, ale také značně na jejich uspořádání a přiměřenost. Zdařila

se jim výtečná monografie, jež se rozsahem a kvalitou řadí k těm nejlepším, které dosud ve světě o radiační onkologii vyšly. Knihu distribuuje Harcourt Publishers Ltd., Harcourt Place, 32, Jamestown Rd, London NW1 7BY, England (internet: www.harcourt-international.com). V. H.

DIAGNOSTIC BREAST IMAGING, MAMMOGRAPHY, SONOGRAPHY, MAGNETIC RESONANCE IMAGING, AND INTERVENTIONAL PROCEDURES, 2ND EDITION, ENLARGED AND REVISED

HEYWANG – KÖBRUNNER, S. H., DERSHAW, D. D., SCHREER, I. Stuttgart – New York, Thieme 2001. 481 str., 843 obr., 14 tab., ISBN 3-13-102892-0/696, cena DM 239,-

Úspěšná kniha o zobrazovací diagnostice onemocnění prsu vychází v druhém rozšířeném a přepracovaném vydání s bohatší obrazovou částí než mělo vydání první. Podnětem k druhému vydání byl technický pokrok v přístrojích, další cenné informace získané z ultrazvuku a zobrazování magnetické rezonancí, zdokonalování bioptických technik, prohloubení znalostí o genetických a rizikových faktorech karcinomu prsu a větší zkušenosti ze screeningu. Obsáhla problematika je rozdělena do tří oddílů se 22 kapitolami.

V prvním oddíle se rozebírají jednotlivé diagnostické metody za doprodu množství schémat, vysvětlujících přehledů, reprodukcí obrazů; každá kapitola je uzavřena souhrnem a seznamem literatury. Podrobně je popisována mamografie se všemi současnými finesami, ultrasonografie má zařazena i dopplerovská vyšetření, MRI je analyzována velmi podrobně a hodnocena jako nejcitlivější metoda pro diagnostiku afekcí prsu. Nejsou opomenuty rovněž metody, jež jsou zatím ve vývoji (scintimamografie, MR spektroskopie) a bioptické techniky (biopsie tenkou jehlou, core biopsie a vakuová biopsie), které autoři indikují velkoryse, aby se eliminovala nutnost excizní biopsie. Je diskutována otázka předoperační lokalizace okulárních lézí a skiografie preparátů, kterou je kontrolována úspěšnost biopsie.

Druhá část, jež je těžištěm knihy, obsahuje systematický výčet normálních a patologických nálezů a jejich odraz v mamografickém, ultrazvukovém a MR zobrazení. Postupně jsou demonstrovány benigní procesy, cysty, benigní tumory, zámltlivé afekce, ca in situ, invazivní afekce, lymfatické uzliny, další semaligenní a maligní tumory (fyloidní tumory), změny po úrazech, operacích nebo ozařování, změny na kůži a mužský prs. Podstatný prostor je vyčleněn pro problematiku kalcifikací.

Třetí oddíl je orientován na nálezy při screeningovém vyšetřování, jehož výsledky se liší podle pracovišť. U pečlivě prováděného screeningu je pokles mortality 50 - 70 %. Dále jsou navrženy algoritmy vyšetření u důležitých skupin nálezů. V dodatku je uvedena podrobná TNM klasifikace a definice anatomických lokalizací.

Monografie shrnuje pohled na diagnostiku onemocnění prsu při využívání všech současných zobrazovacích postupů, s formulováním odhadu účinnosti metod, které jsou ve vývoji; vyniká přepracovanou diferenciální diagnostikou a jasnou strategií volby terapeutických postupů se zřetelem na patologické nálezy. Kniha poskytující všestranné rady by měla být dostupná na všech specializovaných mamologických pracovištích.

V. R., V. H.